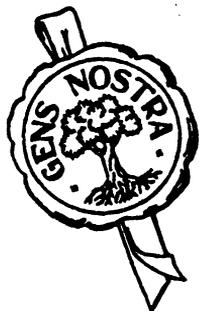
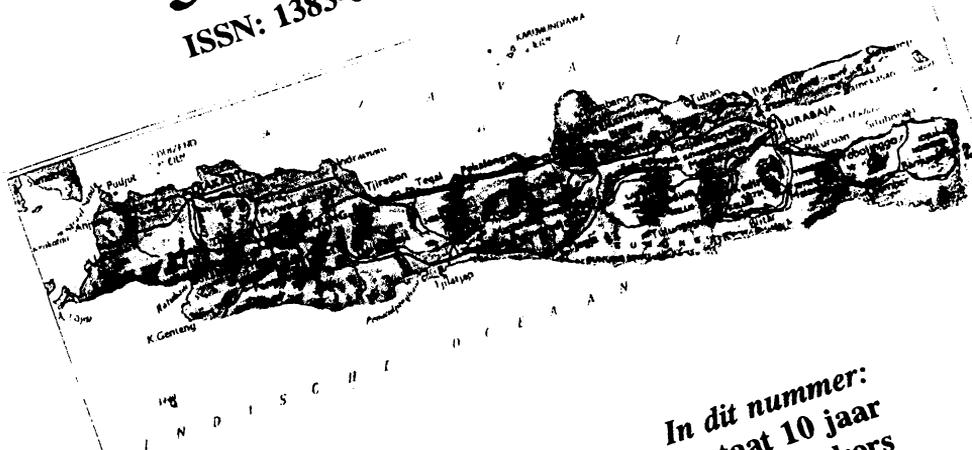

Hollands Noorderkwartier

jaargang 11, nummer 2, maart 1997

30ste aflevering

ISSN: 1383-6773

In dit nummer:
Ons afdelingsblad bestaat 10 jaar
Bedankt medewerkers
Over de familie Stikkel
100 jaar familie Stikkel in Ned. Indië
Mitrochondiënlj

Inhoud aflevering 30; jaargang 11 nummer 2, maart 1997

pagina 77-78	Tien jaar afdelingsboekje HNK
78-79	Aankondiging afdelingsavond 14 april Bibliotheeknieuws
79-80	Verslag afdelingsavond 13 januari
81-83	Honderd jaar familie Stikkel in Ned. Indië (2)
83	Indische voorouders
84-87	Mitrochondiënljn
87-88	Genealogisch onderzoek in Duitsland
88	Dienst Microfiches
88-90	Topografische zoektochten
90-91	Georganiseerde misdaad in de 17e en 18e eeuw
91-92	Vraag & Antwoord
92	Voor u gelezen Jantje zonder erg
93	Belevenissen in graf D nr 15 Grootouderboek
94	De Mient
95-96	Een bijzondere voornaam
96	Waarschuwing
97-98	Hoezo wagenmaker? (naschrift)
98-99	Wat doet een conducteur op een fort?
100	Evenementenkalender

Datum van inlevering kopij en verschijning HNK Afdelingsblad:

Nummer 31: vóór 1 juni 1997, verschijnt in augustus 1997

Nummer 32: vóór 1 oktober, verschijnt in december 1997

Colofon

Hollands Noorderkwartier is een uitgave van de gelijknamige afdeling van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) en verschijnt drie à vier keer per jaar. NGV-leden, ingedeeld als lid van HNK, ontvangen het blad gratis thuis. NGV-leden buiten het verzorgingsgebied van HNK kunnen zich als 'bijkomend' lid van HNK opgeven bij de secretaris van de NGV, postbus 976, 1000 AZ Amsterdam; de daarvoor geldende contributie-toeslag ad f 12,- per jaar wordt centraal door de NGV geïnd. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van f 15,- per jaar, te storten op postbankrekeningnummer 108334 t.n.v. Hollands Noorderkwartier NGV te Heiloo, onder vermelding van 'abonnement HNK-afdelingsblad'. Losse nummers f 2,50.

Oplage: 625 exemplaren. Vormgeving en zetwerk: Redactie HNK.

De inhoud van ingezonden stukken valt buiten de verantwoording van de redactie.

Artikelen kunnen door de redactie worden aangepast; over plaatsing beslist de redactie.

Op de voorpagina: De kaart van het eiland Java.

Op Oost-Java leefde de familie Stikkel (zie artikel op pagina 81).

Bedankt medewerkers

A. Stierp-Impink

Het is tien jaar geleden dat de toenmalige secretaresses van het afdelingsbestuur begonnen de convocatiebrief uit te breiden tot een afdelingsboekje.

Enkele afdelingen waren al voorgegaan. Niet helemaal tot genoegen van het hoofdbestuur. Toch maar doorzetten. vooruitgang kun je niet stoppen en veel duurder dan een convocatie van twee blaadjes kan het niet worden. Zo goedkoop mogelijk werken is de slogan.

Een omslag werd ontworpen, teksten samengesteld, het begin was er: vier blaadjes vol. Nu kopieëren, eigenhandig doen is het goedkoopste. Enkele keren werd naar Zwaagdijk Oost gereisd, waar het hoofd der school -familierelatie- de klus verrichtte.

Vervolgens met een groepje vrijwilligers een middag rapen -verzamen van de blaadjes tot een boekje- vouwen, nieten, dichtplakken en op postcode leggen. Bij gebrek aan een goede nietmachine werd een enkele keer de naaimachine gehanteerd. Een echt ingenaaid boekje zul je bedoelen. Zoveel mogelijk zelf doen was de goedkoopste manier om het boekje op verantwoorde wijze de deur uit te doen.

Toen het afdelingsboekje zijn bestaansrecht had bewezen, kwam vergoeding los van het hoofdbestuur. Het boekje kon worden geperfectioneerd, meer inhoud, de tijdrovende handelingen automatisch verricht. In de loop der jaren wisselde de redactie van samenstelling. Het boekje werd dikker en de verschijning frequenter. Alles tot voordeel van de afdeling. De post kreeg concurrentie van de eigen wegbrengers, waardoor de onkosten behoorlijk daalden. Hulde aan deze wegbrengers. Nooit is tevergeefs een beroep op hen gedaan. Altijd was er het spontane antwoord: 'Ja hoor, het kan, ik heb tijd; ik kom de boekjes halen'. Daar gingen dan de mannen en vrouwen met hun stapels boekjes de deur uit, weer of geen weer. Aan hen een hartelijk woord van dank voor al die moeite die zij zich hebben getroost.

Van mevrouw A.A. de Reus-Vredenburg, die helaas dit jaar is overleden, kwam het advies om deze dank eens uit te schrijven, wat resulteerde in een stukje geschiedenis van het afdelingsboekje. Anne was de reus in kleinduimeland, die het aandurfde om samen een afdelingsboekje te gaan maken. Mevrouw Henny Zonneveld-Aupers gaat in het vervolg de coördinatie van het boekje verzorgen. Haar wens ik net zo'n prettige

samenwerking met u allen toe als in het verleden is gebeurd. Henny veel succes!

Aankondiging lezing eerstvolgende afdelingsavond

Hollands NoorderKwartier op 14 april 1997

Spreker dr A.J. Lever, directeur CBG:

Het CBG en zijn collecties

Het CBG beschikt over uitgebreide verzamelingen die nuttig zijn voor genealogisch onderzoek. De collecties bevatten, behalve een uitgebreide bibliotheek, onder meer een groot aantal archiefbronnen zoals bijv. DTB en bevolkingsregister op microfilm, persoonskaarten sedert 1938 van overledenen, familie-advertenties, familiedossiers en nog veel meer.

In de lezing zullen aan de hand van eigen ervaringen van de spreker, de verschillende collecties worden belicht.

Alle afdelingsavonden vinden plaats in het restaurant van Sportcomplex 'De Hoornse Vaart, Hertog Aalbrechtweg 4, Alkmaar (telefoon 072-5616391).

Aanvang van de lezingen: 20.00 uur.

De zaal is reeds om 19.00 uur geopend voor bibliotheek, infodesk van de werkgroep ComputerGenealogie, Contactdienst en Mormonenfiches.

Bereikbaarheid:

Met de auto, trein of de buslijnen 22 en 155 naar station Alkmaar-Noord. Recht tegenover de achteruitgang ligt het sportcomplex.

Bibliotheeknieuws

H. Zonneveld-Aupers

Onze bibliotheek is weer verrijkt met enkele nieuwe aanwinsten.

- Van de heer P. van Loenen uit Zuid-Scharwoude ontvingen wij een klapper met 'Namen over de aangehuwden met Van Loenen': de titel spreekt voor zichzelf. Deze naam is verspreid over heel Nederland, dus als u een voorouder Van Loenen hebt is het de moeite waard om de klapper in te kijken.
- Verder ontvingen wij van de heer Huisman een 'genealogie Huisman uit de Weere', uitgebracht ter gelegenheid van de familiedag vorig jaar oktober.

- Dan een boek over de geschiedenis van ons koninghuis: 'Anna Palowna. Koningin der Nederlanden, Grootvorstin van Rusland'. een biografie van 1795-1865 met foto's, kwartierstaat en genealogie.
- Een catalogus over de herdenkingstentoonstelling (1950) in het Rijksmuseum in Amsterdam over de Stadhouder Koning en zijn tijd 1650-1950.
- Vier jaargangen van 'Spiegel der Historiën', geschiedenistijdschriften in losse band om op de afdelingsavonden in te zien. Deze worden niet uitgeleend.
- Lijst microfiches (zie elders in dit blad).

Graag wil ik ook uw aandacht voor het volgende: de boeken die op de tafels liggen, kunnen door de leden worden geleend: het is de bedoeling dat deze op de volgende bijeenkomst worden teruggebracht. Is dit niet mogelijk, bel dan even of breng ze bij mij thuis. Telefoonnummer en adres op de achterpagina van dit blad.

Verslag eerste afdelingsavond 1997

redactie

Maandag 13 januari j.l. heeft de afdeling al weer haar eerste bijeenkomst van 1997 gehad. Deze avond werd in zijn geheel verzorgd door de Werkgroep ComputerGenealogie. De bezoekers konden, aan de hand van een grote variatie aan demonstraties, zich laten informeren over het gebruik van de computer bij de beoefening van de genealogie.

Aan diverse goed verzorgde stands werd door zeer enthousiaste leden van de werkgroep uitleg gegeven over uiteenlopende computer hulpmiddelen en softwarepakketten.

Bijzondere aandacht ging ook uit naar de vastlegging van beelden, zoals foto's, akten en andere documentatie die bij het samenstellen van een familiegeschiedenis de spreekwoordelijke krenten-in-de-pap zijn. Bij een tweetal stands kon men zich laten voorlichten over fotograferen van uniek familiemateriaal en over het elektronisch opslaan van beeld via scanners.

Ook werd er uitgebreid aandacht besteed aan de mogelijkheden van het GensData/NH-B.B.S (Bulletin Board System). Een via een netwerk toegankelijke faciliteit met voornamelijk genealogische informatie. Daarnaast kon de bezoeker kennismaken met een minder bekende mogelijkheid van het WGA-netwerk, het POINTS/PVT-nodes systeem waarbij de aangesloten gebruiker het netwerk ook kan benutten voor zijn of haar privé berichtenverkeer met medegebruikers. Genealogische

rogrammatuur werd gedemonstreerd aan drie van de stands. Het programma GensData90 van het N.G.V., Pro-Gen en HAZA-DATA beide ontwikkeld door derden, trokken volop aandacht van het aanwezige publiek.

Uitgesproken aan de grote opkomst kan gesproken worden van een geslaagde bijeenkomst. Een compliment voor de uitstekend verzorgde eerste afdelingsavond.

Helpdesk-medewerkers Noord-Holland

Coördinatie Alkmaar		Marianne Teunis													
Contact-persoon:			B.B.S.	Computer	Cont.dienst	DBase	Gens-Data	GD Klapper	Haza-Data	Lay-out	MSDos	Pro-Gen	Ventura	W.P.	
Den Helder		Cees Paarlberg													
Hoorn:		Gerard Böke													
Zaanstad:		Femia de Ridder													
Aad Biesbroek, Oudkarspel	(0226)	313548					•								
Gerard Böke, Zwaag	(0229)	237620										•			
*Piet Genee, Heemskerk	(0251)	236847				•					•				•
*Ria de Graaf, Heiloo	(072)	5332855							•						•
*Onno Lotgering, Alkmaar	(072)	5129389							•		•				•
Henk Min, Bergen	(072)	5897130				•									•
Cees Paarlberg, Den Helder	(0223)	621261										•			
*Roel Pannenburg, Heerh.waard	(072)	5710048	•	•	•				•		•				
Johan Robert Poot, Alkmaar	(072)	5623692	•												
*Femia de Ridder, Wormerveer	(075)	5280884							•						
Ruud de Ridder, Heerhugow.	(072)	5743405	•								•	•			
*Arn.Romeijnders, St. Maartensb.	(0224)	561595					•	•							•
*Marianne Teunis, St. Pancras	(072)	5642003							•	•					•
Rob Verseijden, Heerh.waard	(072)	5715709		•											
Harry Zellerer, Uitgeest	(0251)	312756					•								

De personen die met een * zijn gemarkeerd zijn ook bereid algemene vragen voor beginnende genealogen te beantwoorden. Op elke afd. bijeenkomst zijn leden van de Helpdesk aanwezig.

Ja twee huwelijken met de inlandse vrouwen Kariëja en Radjina, trouwde Abraham Stikkel te Djember op 27 november 1906 met de eveneens inlandse vrouw Cornelia Maisa (1871-1947). Uit de eerste twee huwelijken waren uitsluitend vrouwelijke nazaten geboren, maar uit deze verbintenis werden drie zonen geboren:

Conrad Gijsbert Abraham (Djember 28-2-1891)

Villem (Djember 1-7-1893)

Jan (Djember 5-6-1900)

Op de foto de drie broers met hun resp. echtgenotes en kinderen. De opname is gemaakt rond 1935 in Oost-Java.

Zittend van links naar rechts:

Abraham Anton, (hij was voor zijn dienstplicht bij de marine, werd in de oorlog einterneerd naar Japan, overleed op 1 maart 1944 te Tokio; zijn urn staat in het olumbarium te Djakarta op ASH 10 op het ereveld van de bekende begraafplaats Menteng 'ulu); Josephine Dorothea Valkenhoff, echtg. van Conrad Gijsbert Abraham; Elisabeth Vera; Suzanne Cornelia (met de twee poppen); Cornelia Maisa; Fikke; Hermine Josephine Schultz, echtg. van Willem Gijsbert Frederik; Wouter Jan Herbert; Helene Dommers, echtg. van Jan; Helene.

Staand van links naar rechts:

Conrad Gijsbert Abraham, Willem, Jan, Cornelia Josephine en Winny Albertine.

Op 23 mei 1911 overlijdt Abraham Stikkel te Djember. Hij heeft in totaal 13 kinderen op de wereld gezet, waarvan er twee op jeugdige leeftijd zijn overleden. Aangezien het merendeel vrouwelijke nazaten zijn, komen veel aanverwante Indische families voor zoals Tönjes, Honig, Ciebrant, Huffenreuter, Franke, Brockens, Cuny en Frijling. Jammer dat de gegevens van geboorte, huwelijk en overlijden nog steeds in Indonesië liggen en bovendien moeilijk te raadplegen zijn. Na vijftig jaar kun je wel raden hoe de staat van dit belangrijk archiefmateriaal zal zijn. Gelukkig zijn er het Indisch Familiearchief, de Indische Genealogische Vereniging en last but not least het Centraal Bureau voor Genealogie, die er alles aan doen om zoveel mogelijk gegevens boven water te halen.

Johannes Jacobus, de broer van Abraham, komt ook naar Indië. In welk jaar precies is mij nog niet bekend. Hij trouwt op 22 december 1893 te Kraksaän met Djasmanie, geboren 29 november 1862 te Loemadjang. Van beroep is Johannes Jacobus tuinemployé bij een suikerfabriek te Seboroh. Zij krijgen 5 kinderen:

Josina Sijmonetta (Probolinggo 22-1-1879)

Johanna Jacoba (Probolinggo 6-5-1882)

Petronella Jeanette (Probolinggo 23-7-1884)

Johannes Jacobus (Probolinggo Kraksaän 13-7-1886)

Simon (Kaksaän 30-5-1904)

Het leven in Indië was goed maar niet overdadig. Vergeleken met Nederland was er een bepaalde welvaart. Het onderwijs voor de Indische Nederlanders was praktisch gelijk aan dat bij ons. Er was een enkel vak meer, zoals de geschiedenis van het land. De woonomstandigheden waren goed en het klimaat altijd warm, vaak erg heet. De onderlinge band was sterk en hecht, ook in het verenigingsleven.

En toen kwam de oorlog. De Jappen kwamen en interneringskampen verschenen. Mijn familieleden schrijven: 'Over die periode kan ik wel een boek schrijven'. Misschien dat het er eens van komt om in dit blad iets te publiceren.

Cornelia Maisa overleeft de oorlog. Zij overlijdt te Djakarta op 5 maart 1947. Zij werd begraven op 6 maart 1947 (normaal in de tropen) op de bekende begraafplaats Menteng Pulu afd. B1 no 131. Als u in Djakarta komt, leg daar dan eens een bloemetje neer.

Zoals gezegd werden de meeste Nederlanders geïnterneerd. Omtrent deze kampen is in verhouding tot de vernietigingskampen in Oost-Europa maar weinig gepubliceerd. De meeste familieleden overleefden de Japanse kampen en probeerden na 1945 weer een bestaan op te bouwen. Dit lukte.

Allen zijn, onder politieke druk, eind jaren vijftig en begin jaren zestig teruggekeerd naar Nederland. Hiermede kwam een einde aan het leven en werken van de familie Stikkel in de Gordel van Smaragd. Wat begon met een scheepsramp eindigde met het einde van het koloniaal bewind. Of de mensen daar nu beter af zijn is nog maar de vraag.

Indische voorouders

A. van Koersveld-Groeneboom

Tijdens het info-uurtje, voorafgaand aan onze lezingen in de de Hoornse Vaart, ben ik de laatste keren benaderd door (nieuwe) leden die voorouders in Nederlands-Indië hebben en die graag willen weten waar zij gegevens zouden kunnen vinden. Hieronder volgen enige adressen:

Indische Genealogische Vereniging:

secr. Volendamlaan 1030, 2547 CS, Den Haag.

redactie: Loosduinse Hoofdstraat 342, 2552 AP Den Haag.

Kwartaalblad: De Indische Navorscher:

in te zien bij o.a. ons verenigingscentrum in Naarden, het CBG in Den Haag en het regionaal archief te Alkmaar. Lidmaatschap f 40.-- per jaar.

Indische Familie Archief:

bij uitgeverij Moesson, Bergstraat 27, 3811 NE Amersfoort, telefoon 033-46511611, geopend op maandag en woensdag van 10.00-14.00 uur. Een particuliere verzameling van schenkingen. Ggegevens dienen veelal nog te worden gecontroleerd bij CBG in Den Haag.

Indische afdeling in het CBG, Den Haag:

hier zijn de meeste gegevens te vinden over Indische families.

Wist u dat?

-Tengevolge van gewijzigde voorschriften de persoonskaarten (PK's) van het CBG voortaan adresgegevens bevatten van personen die langer dan 20 jaar geleden zijn overleden?

Dr. Malcolm H. Goyns, Phd, Bsc, is hoogleraar van het YCRC instituut voor Kanker Studies aan de medische faculteit van de Universiteit van Sheffield. Onderstaand artikel is vertaald uit het Engelse tijdschrift voor genealogie 'GENEALOGISTS MAGAZINE'

Er zijn waarschijnlijk veel oorzaken aan te wijzen, waarom mensen een onderzoek willen instellen naar hun voorouders.

Sommigen willen meer weten over hun afkomst en hoe deze voorouders hebben geleefd. Anderen willen weten of zij afstammen van een kasteelheer of wellicht van een bekende historische figuur. Wat ook de reden mag zijn, ik denk dat veel mensen niet volledig hun ware verwantschap met hun voorouders (zoals dat uit hun onderzoek naar voren kwam) hebben kunnen nagaan. Bij het bestuderen van de gegevens beseffen de meesten dat de namen die zij vinden mensen vertegenwoordigen die, genetisch gezien, verwantschap met hen vertonen, maar is dat ook echt zo?

Wij erven allemaal karaktereigenschappen van onze ouders door middel van transmissie van genen. De genen geven opdracht tot het maken van proteïnen, die o.a. geslacht, haarkleur, bloedgroep en zelfs de vorm van de neus bepalen. Deze genen zijn netjes verpakt in chromosomen, waarvan er 46 zijn in elke cel van ons lichaam. De cel is de microscopisch gebouwde levenseenheid en miljarden van die cellen vormen samen een menselijk wezen. Toch hebben al die cellen een zelfde samenstelling van chromosomen: 23 zijn geërfd van de vader en 23 van de moeder. Dit houdt in dat, als u teruggaat in generaties, u op een punt komt (6 generaties terug) waarbij de 46 chromosomen waaruit u bestaat, zijn verdeeld over 64 voorouders. Met andere woorden: er zullen minstens 18 van uw over-over-over-overgrootouders zijn, die geen chromosomen aan u hebben doorgegeven. Die zijn evenmin verwant aan u als een vreemdeling op straat. De situatie wordt nog erger als u verder teruggaat in de generaties, waarbij 82 van uw over-over-over-over-overgrootouders geen duidelijke genetische verwantschap met u hebben.

Deze toestand wordt natuurlijk ingewikkeld door het proces van deling waardoor genetisch materiaal vermengd wordt met chromosomen tijdens de cellyverdeling van geslacht, maar hoe wijdvertakt die bij elke generatie is, kan men onmogelijk bepalen. De vraag doet zich derhalve voor in hoeverre

er voorouders in uw stamboom zijn die u met een grote mate van zekerheid zou kunnen aanwijzen als mensen die genetisch met u zijn verbonden. Het antwoord is dat er twee lijnen zijn die u vrij zeker kunt bestempelen als ware voorouders, die genetisch materiaal en lichamelijke kenmerken hebben doorgegeven.

De eerste van deze lijnen is van toepassing op het mannelijk geslacht. Twee van de 46 chromosomen heten 'geslachtschromosomen' omdat ze het geslacht van een persoon bepalen. Een man heeft een X-chromosoom en een Y-chromosoom; een vrouw heeft twee X-chromosomen. Bij de vrouw zal één X-chromosoom geërfd zijn van of de grootvader of de grootmoeder. Het vaders X-chromosoom zou geërfd kunnen zijn van grootmoeder aan vaderskant, maar ook nu weer zou ze het geërfd kunnen hebben of van een overgrootvader of een overgrootmoeder.

Concluderend kan men zeggen dat het binnen enkele generaties onmogelijk wordt om het erven van het X-chromosoom te bepalen. Het Y-chromosoom echter is totaal verschillend. De man zou dit van zijn vader kunnen erven, die op zijn beurt het chromosoom van zijn vader zou kunnen erven en zo door in de mannelijke lijn. Als een man daarom zijn mannelijke lijn nagaat kan hij er redelijkervijze zeker van zijn dat hij de Y-chromosomen deelt met al die mannelijke voorvaderen en dat hij dus genetisch aan hen verwant is.

De tweede erfelijke lijn is van toepassing op zowel mannen als vrouwen, maar ironisch genoeg, heeft het geen betrekking op chromosomen. Onlangs is vastgesteld dat een klein aantal genen binnen elke cel wordt aangetroffen; niet van chromosomen, maar van lichaampjes, genaamd mitochondriën.

Deze mitochondriën vormen de krachtbron in de cel en hun voornaamste functie is om suiker om te zetten in energie. Algemeen wordt nu aangenomen dat dit miljarden jaren geleden primitieve bacteriën waren, die in een symbiose relatie leefden met de evoluerende dier- en plantencellen. Als zodanig bevatten ze genetisch materiaal en dat is nu nog steeds zo.

Sommige van deze mitochondrië-genen bevatten proteïnen die belangrijk zijn voor een soepel functioneren van de cel. Het is interessant te weten dat de mitochondriën in de staart van een zaadje buiten de eicel blijven wanneer die bevrucht wordt, hetgeen betekent dat de mitochondriën in alle cellen in iemands lichaam afkomstig zijn van de moeder.

Deze waarneming is heel gunstig gebleken voor biologen die de menselijke evolutie en de verspreiding van de verschillende volkeren over

de aarde bestuderen. Dit betekent dat u er zeker van kunt zijn -of u man of vrouw bent- dat u dezelfde mitochondriën en hun genen deelt met uw moeder, haar moeder en zo verder in de vrouwelijke lijn. Op deze manier kunt u uw voorouders natrekken en enkele van hen aanwijzen die wel genetisch zijn verbonden met u.

Natuurlijk zult u, zoals ik, nog willen proberen om elke mogelijke voorvader te identificeren, al was het alleen maar omdat het zo leuk is.

Langs de matriarchale lijn.

Deze vrijwel geheel West-Friese vrouwelijke stamreeks is samengesteld door de heer W.A. Verhoeven, Heerhugowaard.

- I **Jolet Verhoeven**, geb. 05-05-1994 Blaricum.
- II **Minke Bosman**, lerares Nederlands en Engels, geb. 19-05-1960 Alkmaar, tr. 03-03-1994 Weesp Wilhelmus Theodorus Verhoeven, leraar Nederlands en Engels, geb. 25-10-1957 Westervoort, zn van Wilhelmus Antonius Verhoeven en Maria Josephina Jansen.
- III **Maria de Groot**, geb. 30-10-1932 Medemblik, tr. 15-02-1956 Medemblik Pieter Bosman, inkoper, geb. 07-10-1927 Den Helder, zn van Adriaan Bosman en Cornelia Rozina Mettes.
- IV **Minke Numan**, geb. 19-05-1905 Hoorn, overl. 14-12-1990 Alkmaar, tr. 14-08-1928 Medemblik Klaas de Groot, geb. 05-04-1899 Amsterdam, overl. 06-11-1984 Alkmaar, zn van Willem de Groot en Jannetje Zecman.
- V **Maria Thies**, geb. 13-10-1882 Winkel, tr. 14-08-1903 Hoorn Wietze Numan, varensgezel, geb. 20-04-1878 Drachten, zn van Jan Numan en Minke van der Lei.
- VI **Wobbige Flart**, dienstbode, geb. 06-10-1850 Hoorn, overl. 13-03-1928 Hoorn, tr. 26-01-1877 Hoorn Jan Thies, visser/ vishandelaar, geb. 23-02-1851 Hoorn, overl. 06-04-1900 Hoorn, zn van Hendrik Thies en Clasina Hendrica van Doornum.
- VII **Maria Kreits**, geb. 14-11-1820 Hoorn, overl. 26-01-1877 Hoorn, tr. 18-05-1845 Hoorn Lourens Flart, visser, geb. 26-02-1822 Hoorn, overl. na 26-01-1877, zn van Gerrit Flart en Jacoba Lastdrager.
- VIII **Engeltje de Vries**, dienstmaagd, geb. 21-02-1793 Hoorn, ged. (nh) 01-03-1793 Hoorn, overl. voor 18-05-1845 Hoorn, tr. 26-05-1816 Hoorn Hendrik Kreits, bakkersknecht, ged. (el) 19-07-1789 Hoorn, overl. na 18-05-1845. zn van Jan Philip Kreitz en Trijntje Schoppe.

- IX **Maartje Brouwer**, gcd. (ng) 15-12-1767 Hoorn, overl. voor 27-05-1816, tr. 19-04-1789 Hoorn Pieter de Vries, werkmán, overl. na 27-05-1816.
- X **Engeltje Hakof**, gcd. (ng) 08-05-1735 Hoorn, otr. 29-10-1757 Hoorn, tr. 03-11-1757 Hoorn Eijse Brouwer, geb. Hoorn.
- XI **Antje Roelofs**, geb. Hoorn, otr. 21-05-1718 Hoorn, tr. 06-06-1718 Hoorn Jan Jansz Hakof, geb. Hoorn.
-

Genealogisch onderzoek in Duitsland

P.L.M. Greijer

De zaal in de Hoornse Vaart te Alkmaar was op 24 oktober goed gevuld met (waarschijnlijk) verre nazaten van Duitse huursoldaten, marskramers, seizoenarbeiders enz. uit voorgaande eeuwen. Ze verwachtten hulp bij vastgelopen of pas gestart onderzoek.

Mevrouw Leny Aben-Nederpeld uit Nijmegen stelde de aanwezigen zeker niet teleur. De meeste informatie ging over de aangrenzende Duitse provincies. De inleidster, jarenlang bestuurslid van 'Mosaik', een genealogische vereniging in Kleve, bleek bijzonder goed op de hoogte van allerlei bronnen en methoden om sneller vooruit te komen met onderzoek. Zo vertelde zij o.a. over allerlei archieven in de Bundesrepubliek.

Wel is het zaak zich van te voren op de hoogte te stellen van wat er aanwezig is in een archief, zodat onnodige reizen en teleurstellingen vermeden kunnen worden. Het is mogelijk om hier in de bibliotheek enige naslagwerken over genealogisch onderzoek in Duitsland tijdens de bijeenkomsten te raadplegen. Voorts wees zij op op de grote waarde van 'Borgbrieven' of 'Garantbrieven' (acten van indemniteit). Deze documenten werden in de plaats van vertrek meegegeven en vormden een soort verzekering voor de werkzoekende; meestal werden deze brieven in ons land aanvaard. Om een vastgelopen onderzoek nieuw leven in te blazen is het ook van belang in archieven te zoeken naar registers van uitgegane borgbrieven. Vooral 'acten van remissie' vertellen over de verdere verblijfplaatsen van de gezochte persoon.

Spreekster ging ook in op de Babylonische spraakverwarring die dikwijls ontstond tussen gemeenteambtenaren en immigranten, waardoor namen en geboorteplaatsen tot volledige onherkenbaarheid verbasterden.

Zij gaf daarna nog enige waardevolle aanwijzingen voor het naslaan van 'Einwohnerlisten' en 'Pahlbücher' (grondbelastingboeken waarin ieder lapje grond te vinden is met vermelding van de naam van de eigenaar). Er werd ook gewaarschuwd om niet al te veel hoop te hebben op films van DTB-

boeken. Om bepaalde redenen (financiële waarschijnlijk!) hebben de Duitse bisschoppen liever dat men deze persoonlijk komt bekijken in hun archieven.

Na de aanwezigen nog eens op het hart gedrukt te hebben dat het beter is om i.p.v. omvangrijke speurtochten eerst maar eens te beginnen met het schrijven van de familiegeschiedenis van deze tijd, sloot mevrouw Aben-Nederpeld deze boeiende avond met de wens: 'Bleibt gesund und munter!'

Dienst Microfiches

J.J.Kaldenbach

De Dienst verzamelt en beheert in het Verenigingscentrum in Naarden grote algemene bestanden uit binnen- en buitenland. Zo is er bijvoorbeeld een grote collectie kranten uit Nederland, België en Indië, waarvan de oudste uit 1743 dateert (Opregte Groninger Courant). Er zijn diverse bronnen met Burgerlijke Stand met Tienjarentafels, Doop-, Trouw- en Begraafboeken, Oud- Rechterlijke en Notariële archieven, maar ook een Lagerbuch uit 1584 van het graafschap Hoya en het Telefoonboek van Nederland van 1988/89.

En 200 miljoen namen vanuit de gehele wereld op index van achter- en voornamen van de IGI, idem met auteursnamen, titels, onderwerpen en plaatsnamen.

In Naarden kunt u al deze bronnen op aanvraag inzien en kopieën laten maken van de pagina's die u wenst. Voor zover mogelijk worden er van de nog niet-bewerkte bronnen indexen gemaakt, zodat ze nog eenvoudiger te raadplegen zijn.

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot het Hoofd van de Dienst Microfiches, de heer J.J. Kaldenbach, tel. 072-5123029.

In onze HNK afdelings bibliotheek vindt u onder nr 611 een lijst met microfichebestanden NGV te Naarden.

Topografische Zoektochten

A. Groeneveld

In de lezing over genealogisch onderzoek in Duitsland, die Mevrouw Aben-Nederpeld op 24 oktober j.l. voor onze afdeling hield, sneed zij het probleem aan waar een in een akte of kerkelijk register genoemde plaatsnaam moet worden gezocht. Omdat dit een vraag is die zich niet alleen voordoet bij onderzoek in Duitsland, loopt bijna iedere genealoog vroeg of laat tegen dit probleem aan. Nu is de spelling waarin een plaatsnaam in oude stukken is vermeld, veelal een fonetische weergave van de uitspraak

door de betrokkene, die ook zelf vaak niet kon lezen of schrijven. De plaatsnaam werd bovendien uitgesproken in taal en dialect van de plaats of streek van herkomst.

Wees er dus op bedacht dat hetgeen u leest behoorlijk verbasterd kan zijn, mede doordat degene die een en ander opschreef, van veel van deze plaatsen nog nooit had gehoord. Een rijke fantasie kan u dus wellicht op het goede spoor zetten!

Verzuim nooit om na te gaan of een vermelde plaatsnaam -op het eerste gezicht een u bekende verder weg gelegen stad of dorp- soms een afwijkend gespelde, in de naaste omgeving van de plaats van vermelding gelegen, lokatie kan zijn. Wees ook attent op het vaker voorkomen van dezelfde vermelding in het onderzochte register, want dat kan een indicatie zijn dat de plaats niet al te ver weg gezocht moet worden. Zo komt in de kerkelijke registers uit de 17e en 18e eeuw van Brummen regelmatig de vermelding voor: 'van Leuven'. Dit verwijst echter niet naar het Brabantse Leuven in de Zuidelijke Nederlanden, maar naar de vlakbij Brummen gelegen buurtschap Leuvenheim. In het plaatselijk dialect wordt heden ten dage nog altijd gesproken over 'Löven'.

Als bekend is in welk land, vorstendom of streek de plaats moet worden gezocht, dan kan het register van een goede atlas of wegenkaart, dan wel een alfabetische namenlijst, uitkomst bieden. U zult ontdekken dat er vaak meerdere plaatsen dezelfde naam dragen, soms in hetzelfde land gelegen. Een streekaanduiding is in zo'n geval soms goud waard.

Bij een verschuiving van landsgrenzen veranderde veelal ook de plaatsnaam, een verschijnsel dat vooral in de overgangszones van het Duitse naar de Slavische, Franse en Italiaanse taalgebieden veel voorkwam. Kom maar eens op het idee dat Postojna en

Adelsberg, Oradea en Grosswardein, Bratislava en Pressburg, Thionville en Diedenhofen, San Candido en Innichen twee totaal verschillende namen zijn voor dezelfde plaats!

De vroegere begrenzing van staten, vorstendommen en bisdommen in verschillende tijdperken kan worden gevonden in een historische atlas. Daarbij zult u ontdekken dat de kaart van Duitsland eeuwenlang een ware lappendeken van bisdommen en vorstendommen vormde.

Tenslotte een opgave van enkele bruikbare naslagwerken:

Andrees Handatlas, met apart ingebonden register.

Grote historische schoolatlas van H. Hettema Jr, antiquarisch nog wel verkrijgbaar voor een redelijke prijs.

Lijst der aardrijkskundige namen van Nederland, een uitgave van het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap.

Alfabetische plaatsnamenlijst van Nederland van H.G. Heger, uitgegeven door Schaafsma en Brouwer te Dokkum.

Vuga's alfabetische plaatsnamengids.

Wist u dat?

-Inmiddels transcripties en indexen op lidmaatboeken gereed zijn gekomen van de Evangelisch Lutherse Kerk in Noord-Holland, o.a. van de plaatsen Alkmaar, De Rijp, Haarlem, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Edam, Monnikendam, Purmerend, Zaandam en Amsterdam? Het betreft hier een periode van ca. 1658 t/m 1890. De indexen zijn gedeeltelijk te raadplegen in de archieven van Hoorn en Purmerend. De samenstellers zijn de heren J.G. en R. Voortman (zie artikel elders in dit blad).

Georganiseerde misdaad in de 17e en 18e eeuw

Redactie

Ondanks het beroerde weer was er maandag 25 november weer een heel goede opkomst voor de lezing. Mw Egmond heeft onderzoek verricht naar de georganiseerde misdaad in de 17e en 18e eeuw. Met veel parate kennis en een vlotte verteltrant wist ze de toehoorders moeiteloos te boeien. Ze zette uiteen dat ze de strafzaken uit de rechterlijke archieven van Holland (N en Z), Brabant en Zeeland systematisch heeft vastgelegd om te onderzoeken of, en zo ja welke familiebanden bestonden tussen de daarin genoemde personen.

Het is duidelijk dat het niet om een soort misdaad gaat waar wij tegenwoordig bij de term 'georganiseerde misdaad' aan denken. Het ging voornamelijk om groepsgewijs gepleegde misdaden variërend van zakkenrollen en diefstal tot overvallen al of niet met geweldpleging. Drugszaken kwamen in de stukken niet voor.

Ze heeft onderzocht hoe de organisatie van de bendes was en hoe die zich ontwikkelde, en geprobeerd een antwoord te geven op de vraag: Wie waren die mensen? Bovendien heeft ze getracht een vergelijking te maken tussen de bendes op het platteland en het toen al verstedelijkte gebied Holland. Uit haar onderzoek is gebleken dat de familiebanden soms heel belangrijk waren. Er zijn voorbeelden van families waarbij iedereen 'meedeed' en soms wel drie generaties betrokken waren in de misdaad.

Vraag & Antwoord

Vraag 23/30

Dirk Schermerhorn

J. Ludeke, Oudorp (NH)

De heer Ludeke is al langere tijd op zoek naar Dirk Schermerhorn, gedoopt 09-04-1713 in de Beemster, zoon van Pieter Jansz Schermerhorn en Trijntje Dirks Leeuwenkamp. Hij trouwde op 19-12-1734 te Purmerend met Aaltje Everts van Dijk; hij verdiende de kost als onderwijzer en voorzanger. Kinderen van het echtpaar zijn gedoopt in de toenmalige kerk in Driehuizen op het Schermereiland. Kan iemand zeggen waar en wanneer Dirk Schermerhorn is overleden en begraven?

De redactie ziet uw reacties gaarne tegemoet.

Antwoord 21/29

De Wilde

J.C. Looijen, Koog aan de Zaan

Van de heer Kollis uit Bergen (NH) ontvingen wij een uitgebreide reactie naar aanleiding van Jan Dirksz de Wilde en Maartje Sloopjes. De puzzel is er niet eenvoudiger op geworden. We hebben de brief doorgestuurd naar de heer Looijen en hopen nog eens te horen of er toch een oplossing is gekomen.

V&A Aanbod 22/30

De Heer J. Greven heeft het volgende in de aanbieding:

- Gezegeld bewijs van inschrijving bij overlijden t.n.v. Miekje Smit, echtgenote van F. van der Pennen, geb. 22-12-1879. Gemeente Velsen.
- Gezegeld bewijs van geboorte op 13-10-1903 Cornelis Tromp, Ilpendam.
- Persoonsbewijs dd. 17-11-1941 t.n.v. Jan Laan te Andijk, geb. 30-8-1868.
- Uittreksel bevolkingsregister t.n.v. Willem Noé, geb. 20-7-1864 te Schagen; afgegeven te Amsterdam 20-12-1922.
- Getuigschrift Protestantse Gemeente te Batavia t.n.v. Catharina Lambach, geb. Amsterdam 1-3-1890, afgegeven Batavia 20-11-1909.

- Enige correspondentie van de erven 'Lakeman' te de Rijp.
Wie belangstelling heeft kan contact opnemen met J. Greven, Hobbemalaan
176, 1816 GH Alkmaar, telefoon 072-5111325.

Nog een mededeling:

- In een vitrine van het oorlogsmuseum op Guernsey ligt Ausweis
no. 159 t.n.v. Gijsbertus van Grieken, geb. 16-8-1922, overl. 1-1-
1945 in het interneringskamp op Guernsey.

Voor u gelezen

De stichting **WRAKSYS** -Maritiem Documentatie Systeem- is opgericht in
1986 en houdt zich bezig met het verzamelen, inventariseren en invoeren
van scheeps-ongevallen in een databestand.

Tot op heden zijn ca 35.000 gebeurtenissen geregistreerd waarbij het stran-
den en/of vergaan van Nederlandse schepen in de Noordzee het hoofddoel
is.

De genealoog met een voorouder die met een schip is gestrand of vergaan,
kan gebruik maken van deze database. De spelregel is dat de genealoog
datgene stuurt wat hij weet en hij krijgt zo mogelijk per omgaande
antwoord op zijn vraag.

Info: Stichting **WRAKSYS**, postbus 142, 1780 AC Den Helder, telefoon
0223-619441.

Vergeet u niet een postzegel bij te sluiten?

Jantje zonder erg.

A. Stierp-Impink

Op 27 september 1669 legde Allerd Maertsz de sluiswachter van de 'Zes
Wielen' (een overzet veer even boven Alkmaar) voor notaris Cornelis van
Heymenbergh een verklaring af met de volgende inhoud:

Net nadat hij Pieter Claes, anders gezegd Cramer Piet, met schuit en paard
overgezet had vond hij een gedrukte cedulle. Deze cedulle stopte hij in zijn
broekzak ter bewaring. Edoch toen hij naar het secreteet (W.C.) moest heeft
hij deze zonder achterdocht gebruikt. Weg cedulle!

(Regionaal Archief Alkmaar, Notarieel Alkmaar inv. 218)

Dit graf is eigendom van Dirk Sijmensch Morsk. Hij wordt erin begraven op 10 december 1788, drie diep. Pieter Jacobsz Brasser in 1803, twee diep. Gevolgt door Geertje Gerrits Stierop op (maandag) 16 november, één diep. In 1818 behoort het graf aan Simon Mors in comp.

Op vrijdag 13 augustus 1819 is het uit met de rust in graf D nr 15. Dan wordt Geertje Simons Mors begraven, één diep na alvorens Pieter Jacobsz Brasser 3 diep en Geertje Stierop 2 diep gezet te hebben en de beenderen van Dirk Simons Mos in een kistje beneden 3 diep gezet aan het voeteinde.

Op maandag 26 maart 1827 wordt Dirk Gerrits Mors begraven, één diep na alvorens Pieter Jacobsz Brasser gerood te hebben en Geertje Gerrits Stierop 3 diep en Geertje Simons Mors 2 diep en de beenderen van Pieter Jacobsz Brasser aan het hoofdeinde van Geertje Gerrits Stierop gelegd te hebben. Toen was het graf 'vol'. De rust kan komen.

(Gemeente Archief Velsen. Uit het grafboek van Uitgeest 1785-1834 blz. 42. D.T.B. inv. 6 Gereformeerde Kerk)

Grootouderboek*redactie*

Het grootouderboek is een boek om aan kleinkinderen cadeau te geven. Er staan allemaal voorgedrukte vragen in die grootouders kunnen invullen. Tezamen met foto's, kranteknijsels, ansichtkaarten e.d. schetsen zij een beeld van hun leven. Wat was opa's eerste baantje en hoeveel verdiende hij? Hoe leerden zij elkaar kennen? Waar hebben zij gewoond? Wat is het leukste dat zij hebben meegemaakt, of het naarste? Hebben zij de oorlog meegemaakt en hoe was dat?

Kleinkinderen horen graag over vroeger en vooral later zullen zij met plezier lezen wat hun grootouders allemaal beleefden.

Te bestellen of te verkrijgen in de boekhandel onder ISBNnummer 90-269-6334-3.

Wellicht bent u wel eens langs het restaurant 'De Fransman' op de Mient gekomen. Dit is het geboortehuis van Geertruida Bosboom-Toussaint; toen heette het huis 'de Meermin'. In deze en volgende afleveringen wil ik u iets vertellen over de geschiedenis en de bewoners van dit pand.

De Meermin gevelsteen. Het kwam voor dat een pand twee namen had. Uit een notariële akte van 23 januari 1598 blijkt dat het huis toen de naam droeg 'Daer de bonte koe uythangt', maar in een akte van 29 oktober 1738 heet het huis 'de Meermin'.¹⁾

In juli 1939 is het pand verbouwd door de architect P.J. van der List. Het pand heeft een trapgevel die in 1889 geheel is vernieuwd. Van der Lists' wijzigingen omvatten o.a. de vervanging van de bestaande vensters, waaronder een breed zesdelig venster op de verdieping; bovendien werd toen de herinneringssteen van de verdieping naar de geveltop verplaatst en werd de magazijnruimte vergroot.²⁾

Het huis is in de eerste helft van de 17e eeuw opgetrokken en had een trapgevel. Op een van de geschilderde ruitjes in de kruisvensters stond het jaartal 1630. Halverwege de in lood gevatte ruiten van de winkel was een luifel. Het onderdeel der beide ramen werd met buitenluiken gesloten. Aan weerszijden van de blauwe stoep waren houten zitbanken aangebracht. In later jaren zijn de ruiten door nieuwe vervangen en is de luifel weggenomen.

En nu het inwendige: in 1810 en nog gedurende de eerstvolgende jaren was een en ander in harmonie. Toen waren de wanden der vertrekken nog gewit en veelal op een derde der hoogte met beschilderde muurtegels samengesteld, de hoofdbinten met beeldhouwwerk versierd.

De betimmering der bovenkamer, als slaapplek ingericht, dateerde van omstreeks honderd jaar vroeger dan die der overige vertrekken. Alle panelen waren daar en parchemin, de bedstee, kast en lambrizing. Op de ruime bovenkamer was een grote schouw met breed eikenhouten lijstwerk, uit dezelfde tijd als de kruisvensters. In dit vertrek werkte de schrijfster tot 1846.³⁾

(wordt vervolgd)

1) Oud Alkmaar jrg. 2 nr 1

2) Alkmaarse Historiën IX

3) Jeugdijaren van A.L.G. Toussaint door H. Recser

Wist u dat?

-Het foto-archief van de stichting 'Langedijker Verleden' nog beter toegankelijk is gemaakt? Het is nu mogelijk om per dorp een 'wandeling' van noord naar zuid te maken. Er is een inventaris gemaakt en de foto's zijn van nummers voorzien (overgenomen uit het jaarverslag).

-Veel namen en historische informatie wordt gegeven in het blad 'Van Otterplaat tot Groeneveldsweid'? Met name in de artikelen Smaad- en dreigbrieven in Zuid-Scharwoude, De tappersaffaire van Jan Wahlen ofwel een herberg in Noord-Scharwoude, Jan ging buiten zijn boekje, Een oude schaats, Het raadsel van Langedijk, De Twuyverweg, Greidanus, een Friese naam met een Langedijker klank, Op de trap van 't Regthuis, Een foto vol smeden.

Een bijzondere voornaam.

Marry Luken

Een kennis van mij heeft als voornaam John F. Nieuwsgierig vroeg ik waar de F voor stond. 'Fitzgerald', antwoordde hij. 'Mijn moeder was in verwachting van mij toen Kennedy vermoord werd en mijn ouders besloten hun kind **John Fitzgerald** te noemen als het een zoon werd'. Aldus geschiedde. Dat 'Fitzgerald' vond ik wel een aparte naam, maar aan een patroniem dacht ik toen nog niet. Totdat ik in een Amerikaanse genealogische uitgave een artikelje las waaraan ik onderstaande gegevens heb ontleend.

Veel familienamen zijn in oorsprong patroniemen. Iedereen denkt daarbij automatisch aan een naam als Williamson, die voortkomt uit Williams' son. Deze veel gebruikte manier van naamgeven komt ook in andere landen voor. Denk maar eens aan Zweedse namen, b.v. Nilson, Simonson. En wat te denken van het Deense en Noorse 'sen' in namen als Arnesen, Nielsen, Sörensen. De Finnen gebruiken voor een patroniem 'nen' als uitgang, Hakinen, Litmanen.

Armeense patroniemen schijnen op 'ian' te eindigen. Griekse namen eindigend op 'poulos' zijn ook patroniemen en Papadopoulos is een van de eerste waar iedereen aan denkt. Spaanstalige landen hebben namen eindigend op 'ez', zoals Fernandez. Poolse patroniemen eindigen op 'wicz'. Er zijn echter ook taalgieden waarbij voor een patroniem geen gebruik gemaakt werd van een achtervoegsel, maar een 'prefix'. De 'Welsh' gebruiken 'Up'. David, de zoon van John, werd David Upjohn genoemd.

Bekender is de toevoeging 'Mac' bij de Schotten en Ieren. De nakomelingen van Gilleain werden bekend onder namen als Mc Clean, McLane e.d. (Enige reserve is op zijn plaats. Zoals genoegzaam bekend, werd de toevoeging Mac ook gebruikt voor diverse Schotse clans. Dus niet iedere naam met Mac is per definitie een patroniem).

De Noormannen gebruiken de term 'fitz' in de betekenis van 'zoon van'. Dus John, zoon van Randolph, heette John Fitzrandolph...

In genealogieën vind je heel soms een voornaam die met een traditie lijkt te breken. Meestal is de reden minder eenvoudig te achterhalen.

De informatie over patroniemen is ontleend aan een artikel uit een uitgave van Halbert's Family Heritage.

De redactie stelt het zeer op prijs uw reacties, op- en aanmerkingen over de inhoud van ons aller afdelingsblad te ontvangen.

Waarschuwing!

Enige tijd geleden zijn onze leden gewaarschuwd voor het feit dat er onbetrouwbaar genealogisch materiaal wordt aangeboden door een firma die onder de naam LOUTER en HERALDICA bekend staat. Onlangs is duidelijk geworden dat deze firma, nu onder de naam HERAUT, (nieuwe) leden probeert te interesseren voor haar aanbiedingen.

Wist u dat?

-de Werkgroep ComputerGenealogie, in navolging van hun eerste Infobulletin nu ook een tweede heeft uitgegeven.

-in dit nummer van het blad uitgebreid wordt ingegaan op de mogelijk- en onmogelijkheden met betrekking tot het opnemen van foto's en andere afbeeldingen in uw genealogische publicaties.

-dat u deze publicaties en nog veel meer 'digitale' informatie o.a. tijdens de afdelingsavonden kunt aanschaffen.

In nummer 29 van ons afdelingsblad heeft u het slot van de reeks van drie artikelen onder deze titel kunnen lezen. In verband met ruimtegebrek is het onderstaande deel van het artikel niet geplaatst. Daarom als aanvulling nog een lijst met namen van personen die in de door mij aangehaalde periode deel hebben uitgemaakt van het bestuur van het patronaat. Met een oproep sluit ik dan nu werkelijk de reeks artikelen af. Bij voorbaat dank voor de mogelijke reacties.

Namen en functies, R.K.-Jongenspatronaat St. Franciscus van Sales (1912 -1928).

Eerw. Kap. H.P.W. van Dijk, voorzitter (Directeur) vanaf de oprichting (26/9-1912) tot Januari 1913.

De heer A. Rijs, vice voorzitter t/m november 1915.

De heer L.J. Hulsman, secretaris t/m november 1915.

De heer Reichert, 2e secretaris t/m september 1914.

De heer Venings, penningmeester t/m december 1913.

De heer J. Borghouts, commissaris en vanaf januari 1914 penningmeester t/m december 1915.

De heer G. Hetem, lid, komt nog voor in april 1928.

De heer H.A. Willenborg, lid, commissaris, 2e secretaris, secretaris, komt nog voor in april 1928.

De heer Oudhaarem, commissaris t/m augustus 1913.

De heer J.W. Lauw, lid, commissaris, waarnemend secretaris, komt nog voor in april 1928.

De heer Out, lid tot 1914.

De heer J. Lievegoed, lid, vanaf januari 1915 commissaris tot april 1915.

De heer G. Telman, lid, komt nog voor in april 1928.

Bovenstaande lijst zijn de bestuurders van het eerste uur. In de jaren vanaf 1912 t/m 1928 werden een aantal kapelaans tot voorzitter/directeur benoemd; Kap. van Dijk wordt in 1914 opgevolgd door Kap. J. v. Veen, in september 1914 tekent Kap. A.J. Ratté als voorzitter/directeur de notulen en de laatste handtekening, die onder het verslag van de vergadering van 3 april 1928, is die van Kap. G. Goes. Zoals gezegd, ik heb niet kunnen beschikken over het notulenboek over de periode na april 1928. Mogelijk is dat achtergebleven bij de laatste secretaris.

Ik doe hier een oproep aan diegene die, wellicht zonder het zich direct te realiseren, in het bezit is gekomen van de ontbrekende notulen. Ik heb begrepen dat de geschoonde archiefstukken in het bisschoppelijk archief zullen worden ondergebracht. Bent u in het bezit van een of meerdere notulenboeken zoals bedoeld, neemt u dan met mij contact op. Tot slot vraag ik de lezers van dit artikel, indien zij over materiaal beschikken dat met de in dit artikel voorkomende zaken en/of personen verband houdt of zou kunnen houden zich met mij in verbinding te stellen (voor het adres zie onder redactie van dit blad).

Wat doet een conducteur op een fort?

G. Telman

Op het eerste gezicht mag dit een gekke vraag lijken maar misschien kunnen wij er een logische verklaring voor vinden. Persoonlijk denk ik bij het woord conducteur nu niet direct aan een fort, maar meer aan een man in uniform die bij het openbaar vervoer de kaartjes verkoopt en/of controleert. Maar toch is er een verklaring voor deze op het eerste gezicht dus vreemde omgeving voor een conducteur.

Allereerst zal ik de aanleiding van mijn nieuwsgierigheid naar het antwoord op deze prangende vraag uitleggen. Tijdens mijn onderzoek naar de antecedenten van één van de voorvaders van mijn vrouw kwam zijn beroep naar voren. Hij bleek zich, direct nadat hij van zijn opkomstplicht was vrijgeloot, als beroepsmilitair te hebben laten inlijven. Nu zult u wellicht weten dat van militairen allerlei gegevens werden/worden vastgelegd. In het ARA (Algemeen Rijks Archief) te Den Haag worden archieven bewaard van die vastleggingen. Omdat wij toch voor onderzoek naar Den Haag moesten konden wij mooi twee vliegen in een klap slaan. Wij wilden van zijn huwelijk in Den Haag nog de bevestiging zien aan de hand van de trouwakte. Helaas voor ons, maar die akte was niet in het ARA terug te vinden. Wel vonden wij er van de bewuste periode de huwelijksbijlagen. De eerste opdracht voor die dag was daarmee voor ons volbracht. Met de gevonden documenten zijn wij onze tweede mogelijke zoektocht begonnen.

Zoals u wellicht weet moesten militairen voor zij een huwelijk mochten aangaan eerst toestemming van hun commandant vragen. Wij vonden dan ook een brief met daarin deze toestemming, maar voor ons was dat minder interessant dan het feit dat deze brief meteen het regiment aangaf waarin

onze voorvader dienst deed. Dat gegeven immers is één van de zoek-sleutels voor een onderzoek in de militaire archieven. Wij konden onze zoektocht beginnen met de wetenschap dat hij was aangenomen bij het **1e Regiment Vesting Artillerie**.

Een keurig verzorgd informatieblad onthulde ons het bestaan van een gedrukte '*Toegang*' (2.13.10 en 11) met verwijzingen naar klappers, waarin de regimenten moeten worden gezocht. Na wat zoeken komt dan het ogenblik dat het zogenaamde *Stamboek* uit het archief kan worden opgevraagd. Aan de hand van het inmiddels gevonden *Stamnummer* is dan het blad met de gegevens van de bewuste militair eenvoudig te vinden.

Wij vonden uiteindelijk onze Job Johannes Soukens (of is het Sjouken?). Het hiervoor aangehaalde raadsel met betrekking tot de juiste achternaam, waarover in de familie ook enige verhalen de ronde doen, wordt ook in deze bron zichtbaar. De achternaam wordt, onder referentie naar een schrijven van het ministerie, aangepast en Soukens wordt dan Sjouken. Om zeker te zijn van de oorspronkelijke achternaam zullen wij dus nog verder moeten graven. Naast deze nieuwe 'uitdaging' vonden wij zijn volledige militaire loopbaan tot en met zijn pensioen in 1910.

Onder het hoofd '*Bevorderingen bij het korps*' vonden wij dat hij op 11 juli 1893 werd bevorderd tot *Conducteur der 1e Klasse*.

Maar wat is nu een *conducteur* in deze context? Voor het antwoord heb ik een aantal naslagwerken geraadpleegd, maar helemaal ben ik er nog niet uit. Wie het echt weet mag het mij vertellen en anders zoek ik nog wel eens verder.

Van Dale geeft op: (o.a. in België) Conducteur van de Bruggen en Wegen, gediplomeerd technisch ambtenaar met de rang van onder-ingenieur. Het *Fransch-Nederlandsch MILITAIR Technisch Woordenboek* (uit 1881) geeft een andere verklaring voor het woord *conducteur*, namelijk een *conducteur* zou ook een *Stukkenrijder* kunnen zijn maar ook een *geleider*. Ik zelf heb voorkeur voor een uitleg die meer in de lijn ligt van de verklaring die Van Dale aangeeft, volgens de diverse aantekeningen in het *stamboek* was hij namelijk belast met het toezicht op twee forten (de *redoute* Spion en Kijkruit, respectievelijk bij Vreeland en Kortenhoef). Dat brengt ons dan weer bij de volgende vraag: Wat is een *Redoute*? Daarover wellicht in een volgend artikel meer.

Evenementenkalender

Hollands Noorderkwartier, Restaurant Sportcomplex 'De Hoornse Vaart, Hertog Aalbrechtweg 4, Alkmaar (telefoon 072-5616391).

- 14 april** Spreker dr A.J. Lever, dir. CBG: *Het CBG en zijn collecties.*
- 5 juni** 20.00 uur, Spreker L. Lemmens jr: *Het gebruik van audiovisuele middelen ter ondersteuning van familie onderzoek.*
- 15 september** Contactavond met *korte praatjes door leden*. Leden worden verzocht hiervoor contact op te nemen met een van de bestuursleden. Schroom niet, u kunt ook hulp vragen.
- 23 oktober** Spreker J.C.A. Schokkenbroek, conservator Ned. Scheepvaartmuseum Amsterdam: *De geschiedenis van de Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC).*
- 24 november** Spreker mw H.M. Aben-Nederpeld: *Wat moesten onze voorouders aan belasting betalen?*

NGV Verenigingscentrum, Adriaan Dortmansplein 3A, Naarden.

- 13 maart** 11.00-17.00/19.30-22.00 uur, extra open dag
- 2 oktober** als 13 maart
- 13 november** als 13 maart
- 26 april** Utrecht: algemene ledenvergadering NGV

NGV afd. Den Helder, 'De Boeg', Middenweg 159, Den Helder.

- 28 maart** 20.00 uur, Spreker H.M. Zelis: Genealogie tussen 1900 en heden.
- 25 april** 20.00 uur. Spreker drs H.A. Dammer: Waterschappen en geschiedenis.

Zaanstreek-Waterland, Partycentrum Vlaar, Koemarkt 13, Purmerend.

- 4 oktober** Genealogische dag, Jubileummarkt in het Economisch College, Cypressehout 100

Koggenland, Kerkelijk Centrum Het Octaaf, J.D. Pollstraat 1, Hoorn.

- 24 mei** Afdelingsexcursie naar GA Amsterdam

**Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling Hollands Noorderkwartier**

Afdelingsbestuur:

Voorzitter/Secretaris: J. Muelink,
Laanweg 32, 1871 BJ Schoorl, 072-5091721

Penningmeester: W. Voskuil,
Arklaan 4, 1852 CA Heiloo, 072-5330325

Lid en afd.afgevaardigde: mw H. Stroo-Slegh,
Populierenlaan 67, 1741 WR Schagen, 0224-217527

Plaatsverv.afd.afgevaardigde: J.J. Kaldenbach,
Amstelstraat 18, 1823 EV Alkmaar, 072-5123029

Lid: J.C. Leek,
Hoornseweg 27, 1823 DH Alkmaar, 072-5615137

Dienst Informatie en Promotie (DIP): vacature

Overige functies:

Bibliotheek: mw H.P.H. Zonneveld-Aupers,
Westfriesepad 9, 1823 BZ Alkmaar, 072-5128124

Coördinatie Wg ComputerGenealogie a.i.: H. Remiëns,
Themislaan 3, 1702 AS Heerhugowaard, 072-5712983

Coördinatie Computerhelpdesk en -cursussen: mw M.J. Teunis,
Sperwer 33, 1834 XN Sint Pancras, 072-5642003 (na 19.00 uur)

Coördinatie Afdelingsledenservice (CALs): R.K.S. Pannenburg,
Van Mieroplaan 22, 1701 AX Heerhugowaard, 072-5710048

Wg Kwartierstatenboeken: mw A. van Koersveld-Groeneboom,
Breedelaan 57, 1851 MB Heiloo, 072-5334210

Mormomenfiches: A.P. Wester,
Benedenweg 282, 1834 BD Sint Pancras, 072-5623429

HNK Afdelingsblad:

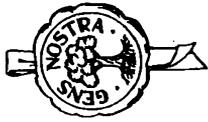
Redactie en redactie-adres: mw G.C.M. Groen-Rosenhart,
Van de Veldelaan 23, 1816 PA Alkmaar, 072-5114679

mw A. van Koersveld-Groeneboom (adres zie boven)

G. Telman, Hulstlaan 87, 1702 VK Heerhugowaard, 072-5715452

Verzending (coördinatie): mw H. Zonneveld-Aupers,
(adres zie boven)

GensData/NH BBS: 072-5643533/5611601 WGA-Net 40:128/40

Nederlandse Genealogische Vereniging
AFDELING HOLLANDS NOORDERKWARTIER

Drukwerk

—

—